

De minister van Economische Zaken
Dhr. H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

9 januari 2017,

Geachte minister,

De Tweede Kamer nam op 20 december 2016 een motie aan over windpark De Drentse Monden en Oostermoer in de Drentse Veenkoloniën. De oproep is dat u een periode van bezinning inlast en zoekt naar alternatieven die evenveel duurzame energie opwekken. Met deze brief willen wij als initiatiefnemers van het windpark u meer informatie geven. Wij concentreren ons in deze brief met name op het laten participeren en profiteren van omwonenden.

Een proces dat al lange tijd loopt

Vanaf het begin is het de bedoeling dat inwoners kunnen meedoen en profiteren. In de afgelopen jaren probeerden wij en ook uw eigen ministerie in gesprek te gaan met inwoners, lokale overheden en andere belanghebbenden. Van keukentafelgesprekken tot informatieavonden en spreekuren waarmee ruim 200 mensen zijn gehoord. Het plan is daardoor ook aangepast. Er zijn toezeggingen gedaan over het gebiedsfonds en met het gebiedsprogramma van uw eigen ministerie worden zorgen van omwonenden serieus genomen. Maar er was al snel felle tegenstand. Mede daardoor lukte het niet om een open gesprek te voeren en lukte het ook burgerenergiecoöperatie De Windvogel niet om (gematigde) voorstanders aan zich te binden. Dit is geen verwijt. De tegenstand is te begrijpen, want dit is een grote verandering voor het gebied. Wel verklaart het deels het proces tot nu toe. Wij wilden jaren geleden al met inwoners en lokale overheden een groep vormen om zo samen het windpark te ontwikkelen. Dat lukte niet. Wij gingen door met de ontwikkeling en deelden intussen informatie hierover. Terugkijkend beseffen wij dat zowel initiatiefnemers als overheden nog meer hadden moeten inzetten op dat samenwerkingsverband. Die les passen wij nu toe voor het gebiedsfonds en de participatie.

Het gebiedsfonds

Wij en de provincie Drenthe stoppen geld in een gebiedsfonds. Dit helpt de leefbaarheid van het gebied te behouden en te versterken. Het fonds is gericht op bovenwettelijke maatregelen en met name bedoeld voor omwonenden die het meest merken van de windmolens.

De provincie reserveert 180.000 euro per jaar voor tien jaar lang. Dit is beschikbaar vanaf 2018.

Wij zeggen vijftien jaar lang vijftig cent per MWh per jaar toe, het maximumbedrag uit de gedragscode Windenergie op Land. Dat resulteert in ongeveer 200.000 euro per jaar voor het fonds. Dit is beschikbaar zodra alle windmolens stroom leveren, naar verwachting vanaf 2020. Dit zijn harde toezeggingen. Zo is in totaal 4,8 miljoen euro gegarandeerd beschikbaar voor de directe omgeving.

De provincie Drenthe is begonnen een 'casco' te maken voor het gebiedsfonds, zodat het vanaf 2018 operationeel is. Er wordt gesproken met bewoners die bereid zijn hieraan mee te werken. Het doel is om vanuit die groep een bestuur voor het fonds te vormen, want dat moet vooral uit bewoners bestaan. Vertegenwoordigers van initiatiefnemers en overheden kunnen ook bestuurder zijn, maar dan met name ter ondersteuning van de bewoners. Verder worden de behoeften van bewoners gepeild en wat het fonds daarin kan betekenen.

De gemeenten kunnen meedoen aan het fonds. Dat vinden wij zelfs zeer wenselijk. Er is gevraagd wat zij hiervoor nodig hebben, maar die vraag is vanwege de motie nog niet beantwoord. Hierdoor vertraagt het concreet maken van het gebiedsfonds. Veel betrokkenen kunnen nu moeilijk inschatten hoe het verder gaat. In afwachting van uw reactie op de motie maken zij een pas op de plaats.

Meedoen

Wij zijn er klaar voor om inwoners actief mee te laten doen aan het windpark. Zo werkt Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. samen met burgerenergiecoöperatie De Windvogel. Zij wordt mede-eigenaar van het windpark. Omwonenden zijn als lid van De Windvogel dus ook mede-eigenaar van het windpark. De leden beslissen samen wat er gebeurt met de opbrengsten. Ook kunnen zij stroom afnemen van hun 'eigen' windmolen.

Ook omwonenden in het gebied Oostermoer kunnen meedoen. Hoe precies, wordt nog concreet gemaakt. Dat kan bijvoorbeeld via een coöperatie of het uitgeven van obligaties. Coöperatie Windunie is daarbij betrokken.

Energiebedrijf Raedthuys Pure Energie heeft al jaren ervaringen met modellen waarmee inwoners kunnen meedoen. Daarnaast kiezen klanten zelf uit welke windmolen zij hun stroom willen.

Compensatie

Veel inwoners willen bij voorbaat gecompenseerd worden, vooral voor de waardedaling van hun woning die zij verwachten. Daarvoor bestaat al een regeling: tegemoetkoming in planschade. Deze wettelijke regeling is hier hetzelfde als bij andere windmolens of ruimtelijke ontwikkelingen. Het is ongebruikelijk om vooraf een schadevergoeding toe te kennen. Zeker bij windmolens blijkt in de praktijk vaak dat de verwachte schade meevalt of uitblijft¹. Het is beter te beoordelen na realisatie of er schade is. De planschaderegeling geeft de garantie dat deze wordt erkend. Desondanks staat het inwoners vrij om bijvoorbeeld via het gebiedsfonds direct omwonenden tegemoet te komen.

De energietransitie

Er wordt geopperd het windpark te vervangen door een zonnepark. Terwijl juist nu het proces is begonnen om te zorgen dat de 45 windmolens een impuls voor het gebied worden. Wij merken dat de motie zorgt voor nieuwe discussies en speculaties. Duidelijkheid voor de bewoners laat opnieuw op zich wachten. Ook heeft het directe consequenties voor andere windparken. De motie is in Emmen bijvoorbeeld aangegrepen om ook daar een plan voor windmolens te blokkeren.

Dat is zorgwekkend. Windpark De Drentse Monden en Oostermoer en andere initiatieven zijn een belangrijk onderdeel van de energietransitie. Zij dragen bij aan het doel van veertien procent duurzame energie in 2020. Daarna volgt direct de opgave om nog veel meer duurzame energie te produceren. Klimaatverandering eist een snelle energietransitie. Voor windpark De Drentse Monden en Oostermoer zijn alle wettelijke procedures doorlopen. Dit windpark past hier. De vergunningen

---

¹ <http://www.nwea.nl/windenergie/factsheets-land/878-factsheet-windenergie-en-woningwaarde>

zijn verleend. De Raad van State beoordeelt nu of het besluit over de vergunningen en het inpassingsplan terecht is genomen.

Het is te simpel gesteld dat een zonnepark dit windpark kan vervangen. Allereerst is de vraag hoe concreet dat plan is. Er zijn naar ons bekend bijvoorbeeld geen afspraken met grondeigenaren in het gebied. Verder vergt een zonnepark van deze omvang meerdere jaren van voorbereiding en besluitvorming en beschadigt zo de voortgang van de energietransitie. Bovendien zijn er honderden hectares landbouwgrond voor nodig, terwijl goede landbouwgrond schaars is. Mede daarom is bijvoorbeeld LTO geen voorstander van dergelijke zonneparken². Juist in dit gebied is de landbouw een belangrijke sector, ook voor de werkgelegenheid. Daarnaast is zonne-energie nog steeds duurder dan windenergie en vergt meer subsidie. ECN – in uw opdracht - berekent in haar concept advies voor de SDE+ 2017 dat zonne-energie 13,4 ct/kWh kost³. De toegekende SDE+ voor dit windpark is 8,2 ct/kWh. Verder zijn ook zonneparken niet onomstreden. Er kan niet op voorhand worden gesteld dat de omgeving een zonnepark van honderden hectares wel accepteert⁴.

Wij zijn absoluut voorstander van zonne-energie. Meerdere agrariërs betrokken bij dit windpark hebben zelf zonnepanelen. Raedthuys Pure Energie legt ook zonneparken aan. De Windvogel heeft ook zonnedaken en wil met de geldstromen uit dit windpark meer Drentse zonneparken aanleggen. Maar met alleen zonnepanelen komen we er niet. We hebben daarnaast windmolens op land en op zee nodig en nog andere vormen van energie. Alleen dan hebben we genoeg duurzame energie⁵.

Wij hopen dat u deze brief wilt betrekken bij uw overwegingen. Uiteraard zijn wij bereid een nadere toelichting te geven, als u dat wenst. U kunt daarvoor contact opnemen met Harbert ten Have, Bert Kruit of Arthur Vermeulen.

Hoogachtend,

Harbert ten Have
Duurzame Energieproductie
Exploërmond B.V.

Bert Kruit
Windpark Oostermoer
Exploitatie B.V.

Arthur Vermeulen
Raedthuys Pure Energie

Siward Zomer
De Windvogel

---

² <http://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/104864/LTO-Noord-Bouw-geen-zonneparken-op-boerenland>
<https://www.nieuweoogst.nu/nieuws/2016/06/17/lto-lid-wil-voorkeursladder-bij-zonnepark>

³ <ftp://ftp.ecn.nl/pub/www/library/report/2016/e16014.pdf>

⁴ <http://www.ad.nl/nieuws/wij-worden-dubbel-gepakt~ace73f79/>

<http://www.frieschdagblad.nl/index.asp?artID=72369>

<http://www.rtvoost.nl/nieuws/default.aspx?nid=222417>

<https://www.goorsnieuws.nl/?p=61172>

<http://nos.nl/artikel/2067327-zeeland-wil-wildgroei-aan-zonneparken-stoppen.html>

⁵ <http://www.nmfdrenthe.nl/beweegt/duurzame-energievoorziening/windenergie/>

<http://www.greenpeace.nl/2014/Nieuwsberichten/Klimaat--Energie/Als-je-dit-leest-twijfel-je-nooit-meer-aan-windmolens/>